

Kolebanje između činjenica i istine

Grgec, Bartol

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:250179>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

ZAVRŠNI RAD

Preddiplomski sveučilišni studij Likovna Kultura

student: Bartol Grgec

Akadska godina 2020./'21.

Kolegiji:

Grafika i primijenjena grafika 2

Kiparstvo 3/N

Slikanje 2/N

Nositelji kolegija:

doc.dr.art Igor Čabraja

doc.dr.art Ivan Fijolić

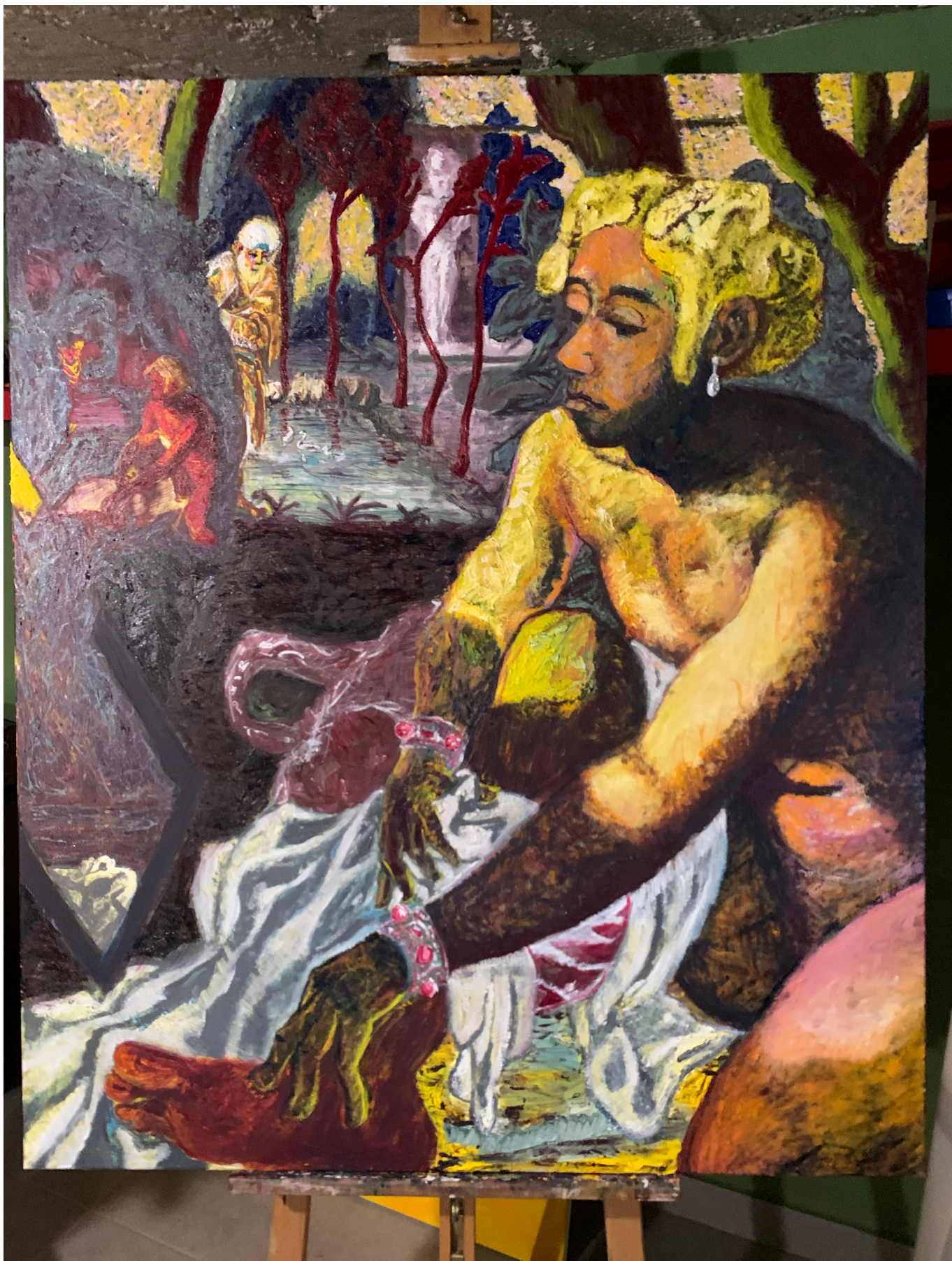
doc.dr.art Snježana Ban

Likovna Kultura-Kolebanje između činjenica i istine

Sažetak

Kolebanje između činjenica i istine za vrijeme studija Likovne kulture vođeno je općim postulatima logike, sve što je istinito je logično dok ono što je logično ne mora biti istinito, a u vizualnoj komunikaciji mi se otvorio prostor za istraživanje istina/svjetova koji nisu logični, barem na prvu. Kroz otkrivanje rukopisa i individualizma u vizualnoj komunikaciji me gonila baš rečenica koju sam napisao prije nekoliko godina, spomenuta u uvodu “*Zvuk kiše ne treba prijevod, zaista šta će mu?!*”, “kult ljepote” i beskonačnosti kao i polemike s intuicijom, koju argumentiram u ovom radu iako za mene glagol dok se vodim tom rečenicom, opisni su pridjevi radova iz predmeta Grafika, Kiparstvo i Slikarstvo koji su nastali na 3. godini preddiplomskog studija i predstavljeni su na završnoj izložbi.

Ključni pojmovi: vizualna komunikacija, intuicija, estetika, kreativnost, psihoze, manirizam, simbolizam, logika.

Čista Suzana, Ulje na platnu, 120x100cm

Uvod-vizualna komunikacija

Likovna kultura i studij iste je oplemenio moj vokabular vizualnog jezika i komunikacije, medija kao posrednika izražajnog sredstva, otkrila među ostalim paradigme (likovne elemente) spomenutog jezika, suptilnosti i brzine korištenja piktograma, kao i sintagme odnosno kompozicijska načela.

Otvorila mi je jedan intiman svijet u kojem se cijelo čovječanstvo može sporazumjeti na toliko razina da korištenje riječi i bilo kojeg govora počinje izgledati krnje.

Mogu reći da uz spomenuti studij čak i najsvakodnevnije stvari poput prometnih znakova ili kovanice gledam drugačije. Jednako su mi praktični predmeti studija o kojima ću pisati u ovom radu omogućili izučavanje zanata i potencirali želju za suvremenom vizualnom komunikacijom, koja stoji na temeljima tisuća godina povijesti umjetnosti, a sama po sebi otkriva nove svjetove i brojne niše u kojima bi se mogla provesti vječnost. Zapravo jasnijom, točnijom, preciznijom, uzvišenom komunikacijom sa svijetom i samim sobom, dušom. Komunikacijom koja postoji koliko i čovječanstvo, prva pećinska slika, drvena figura, pa čak i otisak stopala u blatu. *“Zvuk kiše ne treba prijevod, zaista šta će mu?!”*

Narcisa, bakropis, 28x21 cm

Narcisa, akril na platnu, 100x70

Otkrivanje rukopisa vizualne komunikacije- polemika sa intuicijom

Uz praktičnu izvedbu radova i istraživanje mogućnosti medija, pojavljuju se pitanja, dvojbe, sumnje, mijenjaju se stajališta, preferencije, inspiracije i kao dio procesa izvedbenog i unutrašnjeg koji razvija rukopis. Taj proces dovršava rad, stvara stil i centrirana identitet rada, pitam se mogu li moji radovi dokazati da je javnost/publika loša u nagađanju, mogu li slike, skulpture i grafike biti objekt radoznalog promatranja? Jer kao što je Aldous Huxley rekao: “činjenice ne prestaju postojati zato što ih se ignorira”. Može li intuicija kojom se vodim dok stvaram, biti ovjekovječena činjenica u mojim radovima i može li se radozno promatrati? Jednom sam naletio na podatak da je jedan postimpresionist izjavio nešto tipa *tek kada ćete gledati moje slike onoliko dugo koliko sam ih stvarao, tek onda ćete ih vidjeti*, ta izjava me je usmjerila da radovima pristupim kroz potragu za idealnim stanjima ili čak savršenim stanjima grešaka, netočnosti, imperfekcije kroz nagonsko individualno istraživanje prije početka same izvedbe, jer u likovnom stvaralaštvu kao i u šahu puno je manje grešaka, nego točnih poteza, tj. likovnih rješenja. Taj pristup mi je omogućio polemiku s intuicijom, otkrivanje vlastitog rukopisa kroz izučavanje povijesti umjetnosti, radoznalog promatranja istog kao što Toma Akvinski kaže: ”promatramo ono što volimo” i kolažiranje rezultata tih unutarnjih dvojbi. Te polemike s intuicijom, su osim tuđim likovnim stvaralaštvima često inspirirane i poezijom. Dopalo mi se tako na prvu kada Arthur Rimbaud kaže: ”Jednog dana sam posjeo ljepotu u krilu, otkrio da je gorka i onda sam ju zlostavljao”, Rimbaud svojim nasiljem lomi, krši zabranu tipološkog autoriteta, a zabranu nameće inertnost i manjak dosluha sa samim so-

Makovi, ulje na platnu, 120x40cm

Plodna Eva, Suha igla

bom, bez kojeg nema stvaralaštva. Njegovo zlostavljanje ljepote mi je samo potvrdilo smjer u kojem želim stvarati i pomoglo mi povezati bizarnosti manirizama i snovitost simbolizma kao inspiraciju za radove i otkrivanje rukopisa.

Jedno od postavljenih pitanja je može li svaki rad biti autoportret, ako ne odvojimo lik i djelo. Jer likovno stvaralaštvo kao posao, je psihofizički i duhovni posao. Često se zgražamo i osuđujemo ekscesne živote umjetnika, ali uzdižemo njihove radove i divimo se autentičnosti i individualnosti rukopisa/izričaja, kojima i sami težimo u radu. Na stranici NCBI-a (National Centar for Biotechnology Information) sam svojedobno naletio na članak naslova "Creativity and psychopathology: are there similar mental processes involved in creativity and in psychosis-proneness?". Ta kognitivna analiza ponašanja i sličnosti između kreativnosti i sklonosti psihozama, postavlja bitno pitanje, može li ludilo biti cijena za posjedovanje jednog od najuzvišenijih darova čovječanstva? To pitanje si intuitivno postavljamo kada ne odvajamo lik i djelo jednog Van Gogha, Rembrandta, Hieronymusa Boscha i mnogih kreativaca čija djela su zaista uzvišena. A onda polemiku i motivaciju za rad mi pokreće logoterapija, liječenje smislom, kada njen otac Viktor E. Frankl kaže "Naša volja za smislom, a ne naša volja za zadovoljstvom ili moći, osvjetljava naš život istinskom slobodom". Dajem li ja tj. pronalazim smisao u svojim radovima ili su oni produkt faustovske pogodbe hektičnog

vremena u kojem živimo i čije smo žrtve?

Posjedujem li ja rad ili on mene? Bavim li se smislom ili "vragom"? Težim li istinskoj slobodi prema Franklu ili više najuzvišenijim darovima čovječanstva"? Preispitivanje odnosa razuma i imaginacije je početak te dileme. I makar se vrtio u krug i težio malo jednom i više drugom pa obrnuto, svakako sva ta pitanja motiviraju oslanjanje na vlastite sposobnosti i veliki su pokretač nekad neobjašnjive motivacije za stvaranjem kad ima i kad nema smisla stvarati.

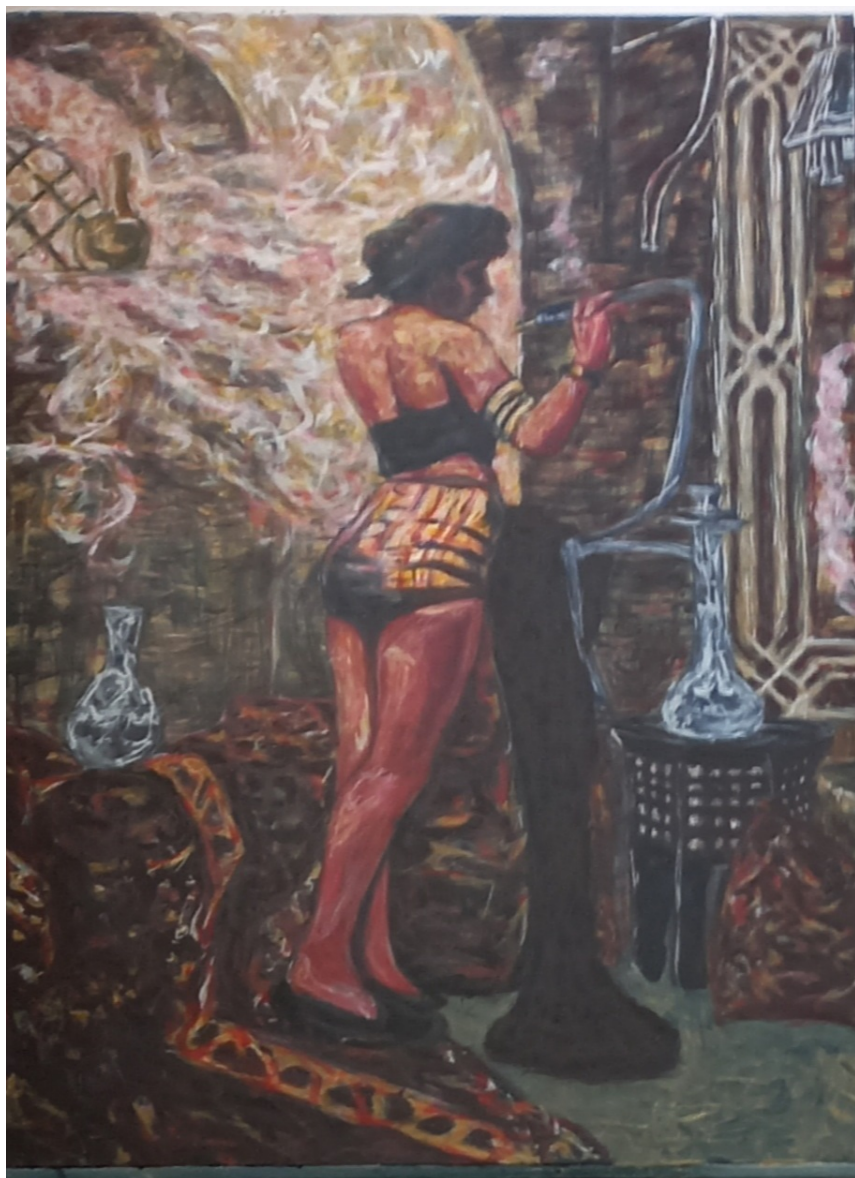
Jednako inspirativna su i promišljanja književnika i esejista Thomasa De Quinceya o prirodi snova, mašte i sjećanja u njegovom djelu *Ispovijesti engleskog uživatelja opijuma*. Jednak pokretač kao i spomenuta ponekad neobjašnjiva motivacija je De Quinceyeva misao: "Prorok zla. Koji sam za sebe: prisiljen zauvijek u tužne previdnosti koje nemam snage sakriti od vlastitog srca ne kroz usamljene snove jedne noći.". Njegovim mislima sam se često vraćao kao i viktorijanskom dobu, opijumskim ratovima koje sam na svojim radovima često znao opisivati naučenim vizualnim jezikom i potragom za vlastitim rukopisom.

Abraham I još jedna, bakropis, 28x21cm

Niti jede, niti spava, shema prava!, bakropis, 42x28cm

Maroko, akril i ulje na platnu, 120x100 cm

Individualizam u vizualnoj komunikaciji - "kult ljepote" i beskonačnost

Osim u prije spomenutom simbolizmu Rimbauda, unošenjem nesvjesnog i duhovnog željom odvajanja od naturalizma i realizma u književnosti; dok se dodatno potencira u likovnoj umjetnosti simbolima van standardne ikonografije; osobni, privatni, tajnoviti, nedokučivi. Težim simbolizmu likovne umjetnosti točnije inspirirao me prelazak između vremena i drugih kultura kroz snovite prizore, tada novitet, a kasnije blisko modernim i suvremenim umjetnicima. Jednako u manirizmu, iluzionistički slikarski prostori, bijeg od imitacije stvarnosti koji se pretvara u "intelektualni" slikovni prostor pokazuje što je stvarno nevidljivo i pristupačno samo unutarnjem oku/duši/iskonskoj intuiciji.

Spomenuta maniristička stvarnost i pristup istoj, promatrajući kao jedan od korijena moderne umjetnosti, gdje umjetnik, njegova individualnost i vizija identiteta postaje temeljni standard i iz današnje perspektive sasvim logično, nužno, kronično; što je otvorilo nove zamke i manjak posvećenosti jednako nužnom zanatu čiji korijen je dublji i stariji od same ideje i poziva umjetnika, a isti zanat formalni temelj edukacije tradicionalnog akademskog obrazovanja. Spomenuta zamka je jedan od čimbenika jednako besmrtna polemike o estetici, koju otvara simbolizam, neiscrpne koliko i inspiracije baš tog individualno održavanog bunara

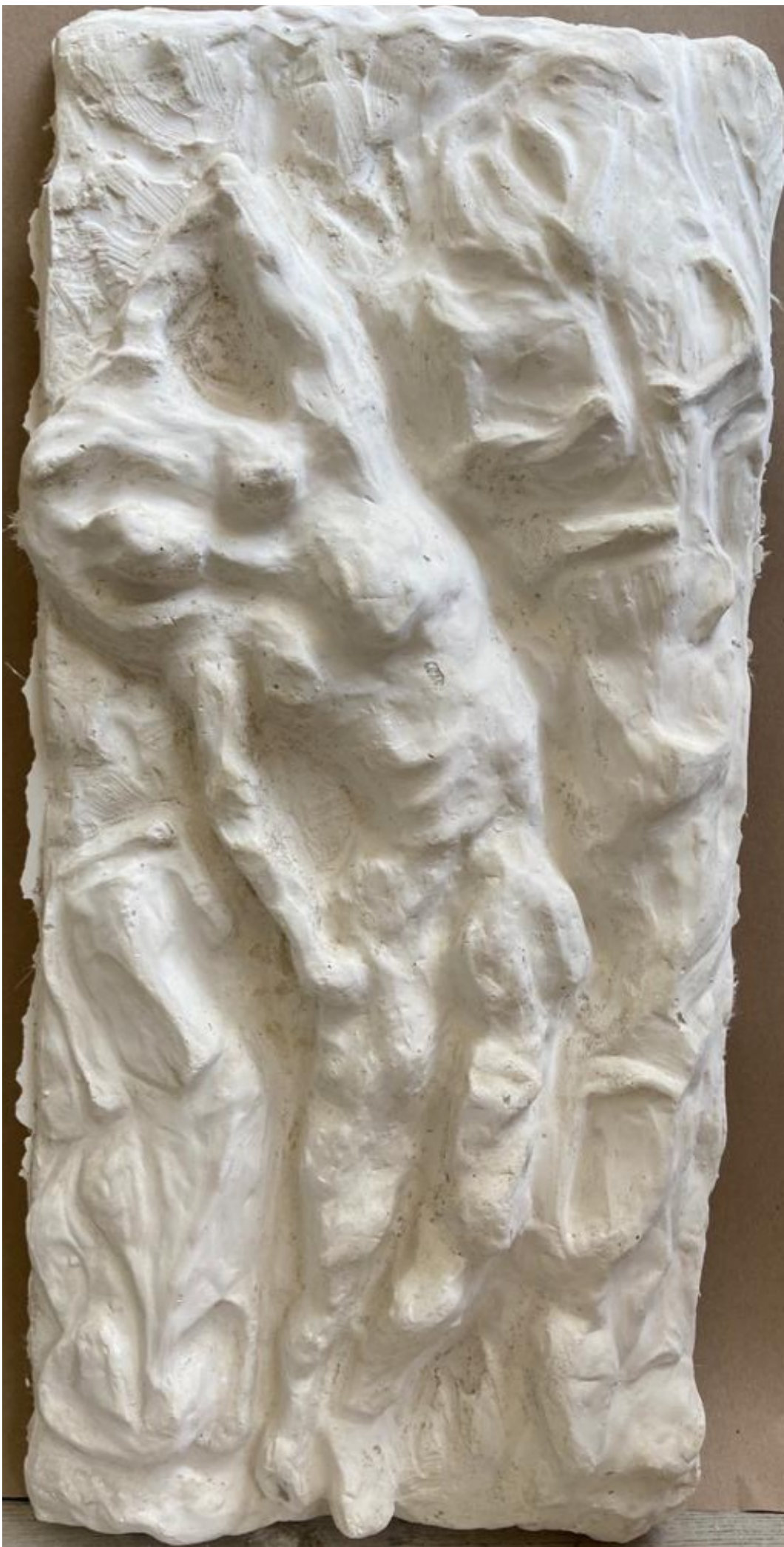
estetike, koja sama po sebi je još jedna niša za istraživanje vizualne komunikacije i likovne kulture.

Obilježje “kulta ljepote “ i načelo umjetnosti radi umjetnosti mi je zagolicalo maštu, postavilo zadatke i prepreke na studiju 3. godine i otvorilo potragu za individualizmom u vizualnoj komunikaciji današnjice. Neke odgovore, rješenja ili možda bolje reći temelje sam pronašao baš u simbolizmu Arthura Rimbauda; njegovom sugestivnom ponekad teško razumljivom, pjesništvu s naglašenom zvučnoscí, na štetu denotacije i opisnosti, koju sam pogotovo probao preslikati na reljefima u kiparstvu, iako još ne postignutom u potpunosti smatram da sam na preddiplomskom studiju, stvorio dobre temelje za daljnju razradu i dekonstrukciju potonjeg. Sukladno bi mogao završni rad prozvati početkom rada ili možda nedovršenim istraživanjem kroz zanatsku praksu Grafike, Kiparstva i Slikarstva uz temelj crtanja.

Mnoštvo pojedinosti i bogatstvo kolorita simbolizma inspiriraju me i u njima pronalazim mogućnost pronalaska vlastite niše otvorene za komunikaciju, aproprijaciju, arhiviranje i projiciranje u budućnost inspirirano baš tim radovima iz burno povijesnog doba u kojem se rodio manirizam. Pogotovo egzotične teme i istraživanje smrti kojima se simbolizam bavi kao također refleksijom geopolitičkih i kulturnih mijena viktorijanskog doba kao i ostalih čimbenika poput možda najznačajnijeg postimpresionističkog širenja kolektivne podsvijesti i jednog od temelja za kasnije, već spomenute polemike o estetici.

Zapregnute zaruke, gips, 45x95

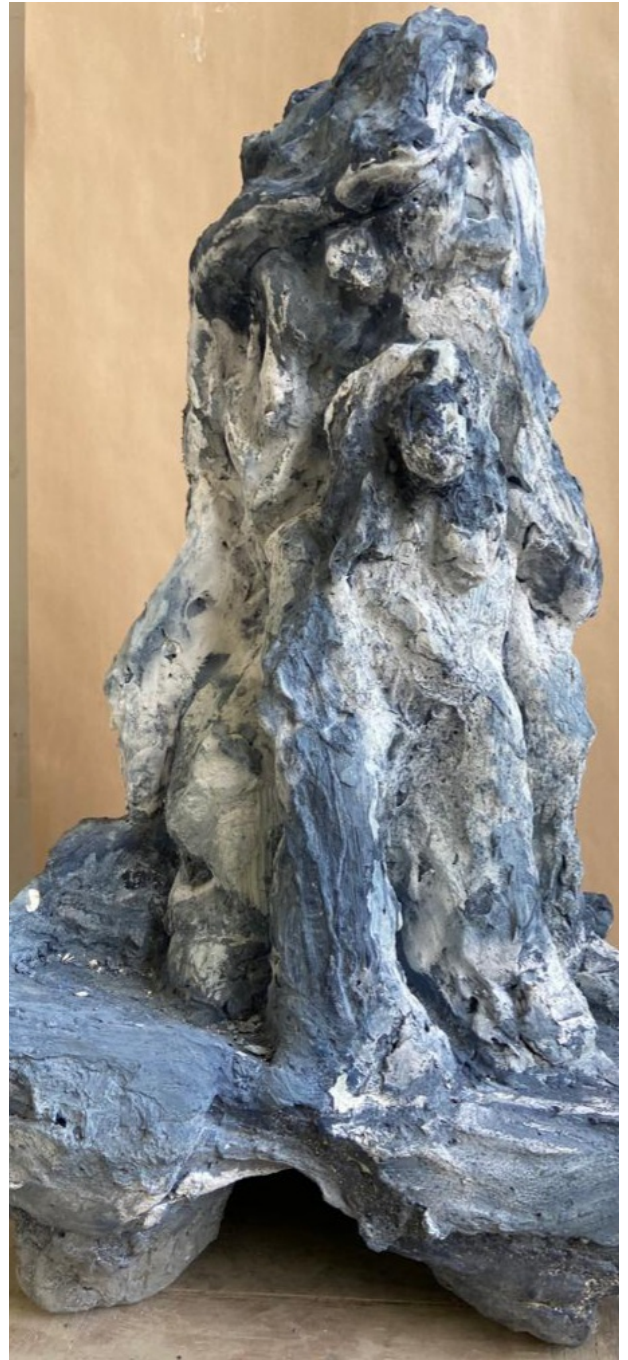

Psa I Đinova, gips, 95x45 cm

Manirizam, simbolizam i postimpresionizam tako u međusobnoj jednosmjernoj komunikaciji, jednosmjernoj zbog protoka vremena, jednako komuniciraju sa mnom i ja sa svojim potragama za individualnošću projiciram se u budućnost i možda će moji radovi kada ih proglasim gotovima jednako tako živjeti svoj život, a kolaž koji jesam za vrijeme izrade istih jednako komunicirati s budućnosti. Težiti beskonačnosti je sigurno kvaliteta u ovom kontekstu jer nismo vječni, a najveći grijeh bi mogao biti željeti ostvariti i naučiti premalo na svijetu punom svjetova za istraživanje.

Kritika generacije, detalj Trudnica

Kritika generacije, detalj Afganistanski hrt

Kritika generacije, detalj Dipsomanija, gips i pigment